

νία σ' σύντροφον κι ἀσ' σ' ὁσπίτι σ' ἀζούχ' (πρὸς ὁδοιπορίαν ἀσφαλῆ χρειάζεται τις νὰ ἔχη σύντροφον γείτονα, τροφὰς δὲ οἰκοθεν) Σάντ. Χαλδ.

άζουχλάεμαν τό, Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *άζουχλαεύω*.

Ὁ ἐφοδιασμός διὰ μακρὰν ὁδόν, ταξίδιον.

άζουχλαεύω Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *azıklaamak*.

Ἐφοδιάζω τινὰ διὰ τροφίμων μέλλοντα νὰ πορευθῇ πού.

***άζουχόπουλλο** τό, *άζουχόπον* Πόντ. (Σάντ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *άζούχι*.

Μικρὸν ἐφόδιον διὰ ταξίδιον: Ἐδέκεν τὸ παιδὶν ἀζουχόπον κ' ἔστειλεν αὐτὸ ἑς σὸν παρχάρ'.

άζουχώνω Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άζούχι*.

Ἀζουχλαεύω, ὁ ἰδ.: Ἐζούχωσα τὸν παιδᾶν κ' ἔστειλ' αὐτὸν ἑς σὴν χαμαιλέτεν.

άζόφιος ἐπίθ. Χίος

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. **άζεφος* < *ζέφω*, δι' ὁ ἰδ. *ζεύγω*.

Ὁ μὴ ζευχθεὶς ἢ ὁ μὴ ζευγνύμενος, ἐπὶ ἀροτριώντων ζώων. Συνών. *ἄζευτος* 1, *ἄζύγωτος* 1.

ἄζυγιᾶδος ἐπίθ. Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ στερητ. *ἀ-* καὶ τοῦ οὐσ. *ζύγι* κατὰ ἄλλα εἰς *-ᾶδος*.

Ἀζύγιστος: Ἄσμ.

Ἄσε με, Χάρω, νὰ διαβῶ, ἄσε με νὰ περάσω, πῶχ'ω τὰ πρόβατ' ἄκουρα καὶ τὸ τυρὶ ἀζυγιᾶδο.

Συνών. *ἄζύγιαστος* 1, *ἄζύγιστος* 1.

ἄζύγιαστα ἐπίρρ. Θράκ. (Ἀδριανούπ.) κ. ἄ. *ἄζύαστα* Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἄζύγιαστος*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ἄνευ σταθμῆσεως.

ἄζύγιαστος ἐπίθ. σύνηθ. καὶ Πόντ. (Σάντ.) *ἄζύγιαστους* βόρ. ιδιῶμ. *ἄζύγιαστε* Τσακων. *ἄζύαστος* Ἄνδρ. Κύπρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πόντ. (Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) *ἄζγιαστος* Παξ. Σίφν. *ἄζύγιαχτος* Πόντ. (Οἶν. Χαλδ.) *ἄζύαχτος* Πόντ. (Χαλδ.) *ἄζύγιαγος* Εὐβ. (Κονίστρ.) Κεφαλλ. Πελοπν. (Κόρινθ. Μάν. Τριφυλ.) Στερελλ. (Ἄμφ.) *ἄζύαστους* Θράκ. (Κομοτ.) *ἄζγιαστους* Θράκ. (Κομοτ.) *ἄζύγιαγους* Ἡπ. Λήμν. *ἄζύαγος* Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. *ἀ-* καὶ τοῦ ἐπιθ. **ζυγιαστός* < *ζυγιάζω*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Πορτ.

1) Ὁ μὴ ζυγισμένος ἐνθ' ἄν.: *Κρέας ἄζύγιαστο. Κάροβονα ἄζύγιαστα* σύνηθ. Ἐδῶκε μας *ἄζύαστον* τὸ βούτορον Χαλδ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἄζυγιᾶδος*. 2) Μεταφ. ἐπὶ λόγου, ὁ μὴ καλῶς ζυγισθεὶς, ὁ μὴ σταθμηθεὶς ΚΠαλαμ. Τρισεύγ. 27: *Τὰ δικά της (λόγια) ἄζύγιαστα τρελλοσκορπίζονται.*

ἄζύγιστος ἐπίθ. λόγ. κοιν.

Ἐκ τοῦ στερητ. *ἀ-* καὶ τοῦ ἐπιθ. **ζυγιστός* < *ζυγιίζω*.

1) Ὁ μὴ ζυγισμένος, ἀστάθμητος κοιν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἄζυγιᾶδος*. 2) Μεταφ. ἀσυλλόγιστος, ἀστόχαστος Κορ. Ἄτ. 2,17. Πβ. *ἄζύγιαστος* 2.

***ἄζυγος** ἐπίθ. *ἄζυγο* Τσακων.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. *ἄζυγος*.

Ἀζευκτος, ὁ μὴ δοκιμάσας ζυγόν.

ἄζύγωτος ἐπίθ. Ἡπ. Κρήτ. κ. ἄ. — ΓΒλαχογιάνν. Λόγοι κι ἀντίλογ. 136 *ἄζύγουτους* Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. *ἀ-* καὶ τοῦ ἐπιθ. **ζυγωτός* < *ζυγώνω*.

1) Ὁ μὴ τεθεὶς ὑπὸ ζυγόν, ἐπὶ ἀροτριώντων ζώων Στερελλ. (Αἰτωλ.): *Τὰ ἄχον ἄζύγουτα ἀκόμα τὰ βονίδια* Αἰτωλ. Συνών. *ἄζόφιος*. 2) Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν ἤμπορεῖ νὰ πλησιάσῃ τις, ἀπρόσιτος, Κρήτ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. — ΓΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἄν.: *Πάντα σκεφτικὸς κι ἄζύγωτος* Κρήτ. Ἄγριο, *ἄζύγωτο*, μάνιζε καὶ βρονχειῶταν τὴν ἡμέρα ὅλημερίς (ἐνν. τὸ ἄλογο) ΓΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἄν.

3) Ὁ μὴ ἐκδιωχθεὶς, ὁ μὴ καταδιωχθεὶς Κρήτ.: *Ἀκόμη ἔχεις ἄζύγωτα τὰ ζὰ ἀπὸν τὸ σπαρμένο.*

ἄζυμάρωτος ἐπίθ. ἀμάρτ. *ἄζονμάρωτος* Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. *ἀ-* καὶ τοῦ ἐπιθ. **ζυμαρωτός* < *ζυμαρώνω*.

Ὁ μὴ λερωθεὶς μὲ ζυμᾶρι: *Ἀζονμάρωτα εἶναι τὰ δέρεᾶ μ' (τὰ χέρια μου).*

ἄζυμος ἐπίθ. Ἀπουλ. (Καλημ.) κ. ἄ. (Νεοελλ. Ἀνάλ. Παρνασσ. 1,155) *ἄζυμο* Καλαβρ. (Μπόβ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄζυμος*.

1) Ὁ ἄνευ ζύμης Ἀπουλ. (Καλημέρ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) κ. ἄ.: *Λεφτὴ ἄζυμη* (λεφτὴ=πίττα) Καλημ. 2) Ὁ μὴ ζυμώσας (Νεοελλ. Ἀνάλ. Παρνασσ. ἐνθ' ἄν.): *Παροιμ. Ἐνα χρόνον ἄσπειρος, πέντε χρόνους ἄζυμος.* Συνών. *ἄζύμωτος* B 1.

ἄζυμωσιᾶ ἢ, Ρόδ. Χίος κ. ἄ. *ἄζυμωσὰ* Σύμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἄζύμωτος*. Διὰ τὸν σχηματισμὸν ἰδ. *ἀ-* στερητ. 1 β.

Τὸ νὰ μὴ ζυμώσῃ, νὰ μὴ παρασκευάσῃ τις ἄρτον καὶ νὰ στερεῇται αὐτοῦ ἐνθ' ἄν.: *Γνωμ. Φτώχεια, ἄζυμωσιᾶ κι ἄδεια κοιλιὰ Χίος. Καὶ φτώχεια κι ἄζυμωσιᾶ καὶ κακὴ καρδιὰ Ρόδ.* Πβ. *ἄζυμωσιᾶ*.

ἄζύμωτα ἐπίρρ. Σύρ. Χίος κ. ἄ. *ἄζύμωτα* Εὐβ. (Κονίστρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἄζύμωτος*.

Ἄνευ ζυμώσεως, ἐπὶ ἄρτου ἐνθ' ἄν.: *Ἐχομε ἄζύμωτα* (δὲν ἔχομεν ἀκόμη ζυμώσει) Σύρ. Χίος

ἄζύμωτος ἐπίθ. σύνηθ. *ἄζύμωτος* Σύμ. *ἀντζύμωτος* Σίφν. *ἄζύμωτος* Εὐβ. (Κονίστρ.) *ἄζύμωτους* Ἡπ. (Ζαγόρ.) *ἄζύμωτε* Τσακων. *ἄζούμωτος* Μέγαρ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) *ἄζ'μωτος* Παξ. Πόντ. (Ὁφ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. ζυμωτός <ζυμώνω, παρ' ὃ καὶ ζ' μώνω, ὅθεν τὸ ἀζ' μωτος.

Α) Παθ. 1) Ὁ μὴ μεμαγμένος, ὁ μὴ ζυμωθείς, ἐπὶ αὐλοῦ, ζύμης κττ. σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. : Ἀζύμωτο εἶναι τὸ ψωμί σύνθηθ. Ἀζ' μωτα εἶναι τ' ἀλεύρα Ὁφ. Ἐφῆκα τὸ ζουμάρ' ἀζούμωτον καὶ ἔρθα Τραπ. 2) Ὁ μὴ καλῶς κεκλωσμένος ἐπὶ κλωστῆς Μέγαρ.

Β) Ἐνεργ. 1) Ὁ μὴ ζυμώσας, ὁ μὴ παρασκευάσας ἄρτον Κύθν. Νάξ. Σίφν. Μεγίστ. Προπ. (Πάνορμ.) Πόντ. Σάντ.) Σύμ. κ. ἀ. : Μένω ἀζύμωτος Νάξ. Ἡπόμεινε ἡ δεῖνα ἀζύμωτη Σίφν. || Γνωμ.

Νά 'σαι φτωχὸς καὶ ἀζύμωτος καὶ ξύλα νὰ μὴν ἔχῃς,
νὰ τρέχῃ καὶ τὸ σπῖτι σου, νὰ διῇς χαρὰ π' τὴν ἔχεις

Πάνορμ. Συνών. ἀζυμος 2. 2) Ὁ μὴ λαβὼν ζύμην. Λέγεται οὕτω ἐν δρομικῇ παιδιᾷ ἐκείνος ἐκ τῶν παικτῶν, ὅστις ἐξέρχεται πρὸς καταδίωξιν ἀντιπάλου χωρὶς νὰ ἔχῃ ἐγγίσει τοὺς ὤμους τοῦ ἀρχηγοῦ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἀπτόμενον τῶν ὤμων τοῦ ἀρχηγοῦ, ὅστις φωνάζει ζύμη! Εὐβ. (Κονίστρ.)

ἀζήχαρα ἡ, Θράκ. (Μάδυτ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Πιθανῶς τὸ φυτὸν σχοῖνος ὁ μελανὸς (schoenus nigricans) τῆς τάξεως τῶν ἀνακαρδιωδῶν (anacardiaceae), ἡ τοῦ Διοσκορ. (4,52) σχοῖνος ἐλεία. [**]

ἀζωγράφιστος ἐπίθ. κοιν. ἀζουγράφ'στους βόρ. ιδιώμ. ἀτζωγράφιστος Σύμ. ἀγογράφιστος Θήρ. ἀζουγράφ'τους Μακεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. ζωγραφιστός <ζωγραφίζω, παρ' ὃ καὶ ζωγραφῶ, ὅθεν τὸ ἀμάρτ. ἀζωγράφητος καὶ ἐντεῦθεν τὸ ἀζουγράφ'τους.

Ὁ μὴ ζωγραφηθείς, ἀζωγράφητος.

ἀζωγυρεῖα ἡ, ἀμάρτ. ἀζουερεῖα Χίος ἀζουερεῖα Κῶς Χίος ἀζουερεῖα Χίος ἀτζερεῖα Χίος ἴζωερεῖα Σίκιν. ἀζαρεῖα Λέσβ. ἀζωγυρεῖ Δ.Κρήτ. ἀζωερεῖ Δ.Κρήτ. ἴζωγυρεῖ Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) Πάτμ. ἴζουγυρεῖ Στερελλ. ἴζωερεῖα Σπέτσ.

Ἐκ τοῦ μεσ. οὐσ. ἀζωγυρέα. Πβ. Δουκ. ἐν λ. ἀζοχοιρέα.

Τὸ φυτὸν ἀζώγυρος, ὁ ἰδ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Σπέτσ. [**]

ἀζωγυρεῖας ὁ, ἀμάρτ. ἀζωερεῖς Κρήτ. ἀζωερεῖας Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀζωγυρεῖα.

Τόπος κατάφυτος ἐξ ἀζωγύρων. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀζωγυρεῖς καὶ ὡς τοπων. Κρήτ. [**]

ἀζωγύρι τό, ἀμάρτ. ἀζωῦρι ΑΒαλαωρ. 3,239 (ἔκδ. Μαρσολῆ) ἀζούρι Πελοπν. (Δημητσάν.) ἴζουγύρ' Στερελλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀζώγυρος.

Τὸ φυτὸν ἀζώγυρος, ὁ ἰδ. [**]

ἀζώγυρος ὁ, ἀζώῦρο τό, Ἡπ. ἀζώγυρος ὁ, Λευκ. Τήλ. ἀζώνρος ΑΒαλαωρ. 3,239 (ἔκδ. Μαρσολῆ) ἀζώνρος Κῶς ἀζώγυρας Ἀμοργ. Ζάκ. Κεφαλλ. Κρήτ.

Πάτμ. Πελοπν. (Οἶτυλ.) ἀζώνρας Κάλυμν. Κρήτ. Λευκ. ἀζώνρους Θράκ. (Αἰν.) ἀζώγουρας Αἰγιν. ἀζώγιουρας Μέγαρ. ἀτζώγυρος Κεφαλλ. ἀσώγυρος Αἰγιν. ἀτζώγερο τό, Κεφαλλ.

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀζώγυρος, ὁ ἐκ συμφύρ. τοῦ ρ. ὅζω καὶ τοῦ οὐσ. ἀνάγυρος. Πβ. ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἀν. καὶ ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,214 καὶ 502.

Τὸ φυτὸν ἀνάγυρος ἡ δύσοσμος (anagyris foetida) τῆς τάξεως τῶν ἐλλοβοκαρπῶν (leguminosae). Συνών. ἀνάγυρος. Ἡ λ. ὑπὸ τύπ. Ἀζώυρο καὶ ὡς τοπων. Κρήτ. [**]

ἀζώναρος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ. Ὁφ. Χαλδ. κ. ἀ.) ἀζούναρος Πόντ. ἀζωνάρης Χίος

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. ζωνάρι.

Ὁ μὴ φορῶν ζώνην ἐνθ' ἀν. : Ἀζώναρος λάδκεται (περιφέρεται, περιπατεῖ) Ὁφ. Χαλδ. || Ἀσμ.

Κ' ἡ μά του ἀναμαλλαριά καὶ ἀφές του ἀζωνάρης (μὰ = μαμά) Χίος. Συνών. ἀζώσταρος, ἀζωστος, ἀζωτος.

ἀζωντάνευτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀζουντάνιφτους Μακεδ. (Κοζ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. ἀζωντάνευτός <ζωντανεύω.

1) Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν ζωὴν Μακεδ. (Κοζ) : Πάει, εἶναι ἀζουντάνιφτος. 2) Ὁ ἄνευ ζωηρότητος, ἄνευ ἐνεργητικότητος, καχεκτικός Μακεδ. : Τί ἀζουντάνιφτους ἀνθρώπους εἶν' αὐτός!

ἀζώσταρος ἐπίθ. Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Οἰν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. ζωστάρι.

1) Ὁ μὴ φορῶν ζώνην, ὁ ἄνευ ζώνης ἐνθ' ἀν. : Ἐξῆ-βεν 'ς σὴ μέσ' ἀζώσταρος Τραπ. Ἀζώσταρος λάδκεται Κοτύωρ. Ἡ νύφε ἐπέμνευ ἀζώσταρος Τραπ. || Ἀσμ.

Ἀζώσταρος, ἀδκέπαστος καὶ τὰ μαλλὰ 'ς σὸ δέριν

Πόντ. Συνών. ἀζώναρος, ἀζωστος, ἀζωτος. 2) Ἀτημέλητος, ἀκατάστατος ἐνθ' ἀν. : Φρ. Ἀζώσταρος καὶ ἀδκέπαγος Ὁφ. Τραπ.

ἀζωστος ἐπίθ. σύνθηθ. καὶ Πόντ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀζωστος.

Ὁ μὴ φορῶν ζώνην, ὁ μὴ ἐζωσμένος : Ἀζωστον ἐν' τὸ παιδίον Πόντ. Ἡ νύφε ἀκόμαν ἀζωστος ἐν' αὐτόθ. Παρπατεῖ πάντα ἀζωτος Κύπρ. Συνών. ἀζώναρος, ἀζώσταρος, ἀζωτος.

ἀζωτος ἐπίθ. Κύπρ.

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀζωτος.

Ἀζωστος, ὁ ἰδ.

ἀηδία ἡ, λόγ. σύνθηθ. ἀηδία Παξ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀηδία.

Σικχαμός, ἀποστροφὴ σύνθηθ. : Κατήνητες ἀηδία πρὸς σύνθηθ. Φορεῖ κατὶ σκοινία ποὺ εἶναι μιὰν ἀηδία Παξ. Συνών. ἀηδία σμός.

